

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Č. j. ČŠIA-1536/11-A

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Základní škola a Mateřská škola generála Františka Fajtla DFC, Rychnovská
Sídlo:	Rychnovská 350, 199 00 Praha 9
IČO:	60 446 005
Identifikátor:	600 040 623
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	PhDr. Lenkou Matouškovou, ředitelkou školy
Zřizovatel:	Úřad městské části Praha 18, Bechyňská 639, 199 00 Praha 9 – Letňany
Místo inspekční činnosti:	Rychnovská 350, 199 00 Praha 9 – Letňany Rychnovská 139, 199 00 Praha 9 – Letňany
Termín inspekční činnosti:	10. – 13. ledna 2012

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost byla vykonána v základní škole podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, k termínu inspekce (dále školský zákon).

Inspekční činnost byla provedena na základě podnětu, který se týkal vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Aktuální stav školy

Příspěvková organizace vykonává činnost mateřské školy, základní školy a školní družiny v souladu se zápisem v rejstříku škol a školských zařízení. Podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání *Výchovami k výchově a vzdělání* (dále ŠVP) se v současnosti vzdělává 353 žáků. Z nich je 27 se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP) převážně se zdravotním znevýhodněním a 3 žáci se zdravotním postižením jsou integrováni na základě individuálních vzdělávacích plánů. U dalších 38 se projevuje lehčí

porucha učení a 31 žáků je cizí národnosti. V přípravné třídě je letos 15 dětí. Základní škola je nyní naplněna na 59 % stanovené kapacity.

Vzdělávání zajišťuje 34 pedagogických pracovníků, z nichž 5 nesplňuje právně stanovené předpoklady pro přímou pedagogickou činnost (4 si doplňují vzdělání příslušným vysokoškolským studiem). Při výuce pomáhá 1 asistentka pedagoga, která má požadovanou kvalifikaci.

Škola se profiluje hudební a výtvarnou výchovou. Dlouhodobě zde působí školní orchestr HRA-JE-TO, který má asi 60 členů. Navštěvují ho žáci z první až deváté třídy i dřívější absolventi. Před dvěma lety byl založen další pěvecký sbor A JE TO, kde se prezentují rodiče a učitelé.

Od minulé inspekce (únor 2009) se zlepšily personální podmínky. V roce 2009/2010 splňovalo podmínky odborné kvalifikace 81 % vyučujících. V letošním školním roce má požadované vzdělání 85,3 % pedagogů základní školy.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Management pravidelně pracuje se ŠVP a reaguje na problémy zaznamenané při jeho aplikaci. Využití disponibilních hodin v učebním plánu a nabídka volitelných předmětů podporuje rozvoj osobnosti jednotlivých žáků. Výuku doplňují školní projekty (ekologické projekty, *Jeden svět na školách*, *Čeština pro cizince*, *Čtení pomáhá*, *Noc s Andersenem*, *Dopravní hřiště* atd.).

Kompetence žáků deklarované v ŠVP se zatím daří více naplňovat **na prvním stupni**. Žáci nejnižších ročníků se velmi dobře adaptovali na školní prostředí. Ve vyučovacím procesu si rozvíjeli především komunikativní a sociální dovednosti. Činnostní učení a názorná výuka působily motivačně a zároveň upevňovaly ostatní klíčové kompetence. Ve vyšších ročnících žáci vyhledávali slova v textu, počítali pomocí krokování, dotvářeli možný příběh, formou hry dělali věty z předem přidělených karet se slovy a slovními spojeními. Ojedinele však měli málo příležitostí k prezentaci svých názorů a pasivně plnili pokyny vyučujících. Žáci se ŠVP si i přes svoji přirozenou aktivitu a zvědavost většinou účelně nerozvíjeli dovednosti, které jsou ovlivněné jejich zdravotním znevýhodněním.

Žáci druhého stupně měli málo příležitostí k aktivnímu zapojení do výuky. Společně či samostatně pracovali s učebnicí nebo pracovními listy, úkoly ani pracovní tempo nebyly diferencované podle jejich individuálních schopností. Možnosti ke spolupráci, řešení problémů, k práci s chybou jim nebyly vytvořeny. Stereotypní výuku v některých předmětech přerušilo aktivní zapojení žáků do řízeného rozhovoru a sdělování jejich poznatků. Výjimečně se mohli vzájemně ohodnotit či vyjádřit sebereflexi. Atmosféra ve třídách byla většinou vstřícná. Žáci si rozvíjeli dovednosti v oblasti učení, ostatní kompetence stanovené v ŠVP jsou zatím podporovány minimálně.

Učitelé pravidelně vyhodnocují **výsledky vzdělávání** v pedagogické radě i v metodických orgánech. K ověřování jejich úrovně využívají srovnávací písemné práce z hlavních předmětů, které však jenom zjišťují osvojené vědomosti. Zapojení žáků 1. ročníku do vzdělávacího systému je bezproblémové, mj. díky činnosti učitelek v přípravné třídě i mateřské škole. Větší pozornost je třeba věnovat přechodu žáků z prvního na druhý stupeň. V jedné třídě bylo zaznamenáno zhoršení o dva klasifikační stupně u osmi žáků z dvaceti (přitom jeden byl takto hodnocen ze čtyř předmětů). Pedagogičtí pracovníci se stále zabývají školní docházkou. Zameškané neomluvené hodiny v uplynulém školním roce představují pouze 0,38 % celkové absence. Žáci se každoročně zdárně účastní různých vědomostních a sportovních soutěží. Významné jsou úspěchy školního orchestru, který koncertuje v České republice i při výměnných zájezdech.

Poradenské služby zajišťují dvě výchovné poradkyně, obě mají pro tuto činnost právně stanovenou odbornou kvalifikaci. Jedna se stará zejména o oblast kariérního poradenství. Druhá se zabývá výchovnými a vzdělávacími záležitostmi, informuje učitele a eviduje žáky se SVP. Na základě příslušných doporučení poradenských zařízení jsou žákům, kteří mají závažnější zdravotní postižení, vypracovány individuální vzdělávací plány (dále IVP). V současnosti se tak vzdělávají 3 žáci, z nichž 2 pracují s asistentkou pedagoga. Zákonní zástupci jsou s IVP prokazatelně seznamováni. Potřebné vzdělávací postupy při pokroku či neúspěchu vyhodnocují rodiče při konzultacích s pedagogy nebo s výchovnou poradkyní. Žákům, kteří mají v odborných posudcích doporučenou individuální péči mimo vyučování, ji škola zajišťuje v nepovinném předmětu *Nápravy*, který napomáhá eliminaci vývojových poruch. Realizuje se ve 2. až 9. ročníku, což je žádoucí a ve srovnání s ostatními školami to není zcela běžné. Speciální pedagožka na prvním a učitelka českého jazyka na druhém stupni vedou o této práci a docházce žáků záznamy, z nichž vyplývá, že tři žáci na *Nápravy* nedocházejí. Škola však o zjištěném stavu prokazatelně informovala pouze rodiče jednoho z nich. Ke zvýšení úspěšnosti vzdělávání především žáků prvního stupně přispívá pravidelná činnost logopedky. Vyučující se také věnují žákům cizincům. Jejich postupné zapojení do školního i běžného života podporují učitelky *Češtinou pro cizince*.

U jednoho žáka škola akceptuje odborný lékařský posudek. K zajištění jeho odpovídající péče chybí vyšetření realizované školským odborným zařízením pro poruchy autistického spektra, ale i vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na tuto problematiku. I přesto se třídní učitelka s ním snaží individuálně pracovat, jedná se ale spíše o intuitivní než systematickou pomoc. Kontrolou dokumentace bylo dále shledáno, že jedna žákyně druhého stupně má dle odborného posudku z pedagogicko-psychologické poradny doporučenou redukci učiva již od minulého školního roku. Škola však tento požadavek dosud nerespektovala a neupravila pro ni obsah učiva. Analýzou žákovských knížek a diktátů bylo také zjištěno, že někdy učitelky zejména na druhém stupni nerespektují doporučení odborných vyšetření. Při psaní diktátů či procvičování pravopisných jevů nepoužívají doplňovací cvičení ani zkracování textů. Hodnocení je často nepřiměřeně náročné a pro žáka demotivující. Pouze některé využívají jeho alternativní způsoby (např. informaci o počtu chyb). V uplatněné klasifikaci je opomíjen důraz na ústní zkoušení. Nedostatky definované v podnětu byly potvrzeny, v zajištění péče o žáky se SVP má škola rezervy.

Záměrem Minimálního preventivního programu je podpora vytváření přátelského klimatu ve škole. Mezi jeho priority patří např. zdravý životní styl, lidská práva, volnočasové aktivity. K tomu přispívají realizované školní i třídní akce a témata prevence zařazovaná do jednotlivých předmětů. Školní metodička prevence koordinuje předávání informací. Ke své činnosti využívá nabídky organizací, které připravují programy či besedy pro žáky (bezpečnost v dopravě, první pomoc, projekt *Příběhy bezpráví*, prevence onkologického onemocnění). Žáci jsou také pravidelně poučováni o možném ohrožení zdraví. S tím koresponduje i setrvalý počet úrazů. Jejich převážná část se stala v hodinách tělesné výchovy nebo o přestávkách. K tomu ředitelka přijala náležitá opatření (posílila dohled učitelů nad žáky a vybavila chodby relaxačními koutky).

Výchovné poradkyně i školní metodička prevence si vedou přehledy o svých činnostech, zatím však nevypracovaly jejich hodnocení ani nevedly následná opatření do dalšího období.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Ředitelka školy je ve funkci od července roku 2007, splňuje legislativně vymezené požadavky pro tuto činnost. Při řízení organizace jí pomáhají čtyři vedoucí pracovníci, na které delegovala příslušné kompetence. Plánování i organizační zabezpečení chodu školy je promyšlené a reaguje na aktuální potřeby jejího rozvoje. K flexibilnímu vedení přispívají pravidelné porady, vnitroorganizační směrnice a každodenní spolupráce učitelů, kteří aktivně využívají i možnost vzájemných hospitací. *Rozhodnutí o zápisu do školského rejstříku* odpovídá zjištěným skutečnostem. *Školní matrika, doklady o přijímání žáků k základnímu vzdělávání a kniha úrazů* jsou správně vedeny. *Pedagogická rada* plní právně definovanou funkci, ale záznamy nedokládají projednávání závěrů ze zobecněných zjištění kontrolní a hospitační činnosti. Právně stanovené dokumenty jsou odsouhlaseny školskou radou.

Současný kontrolní systém zabývající se vedením dokumentace školy zatím není zcela účinný. Její analýzou ČŠI zjistila některé nedostatky:

1. **ŠVP** zatím není zpracovaný podle struktury Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (dále RVP ZV); v charakteristice ŠVP je třeba zpřesnit údaje týkající se zabezpečení výuky žáků se SVP a časově rozvrhnout evaluační činnosti,
2. **výroční zpráva o činnosti školy** neobsahuje všechny právně definované informace (chybí charakteristika školy, údaje o vedení školy, adresa pro dálkový přístup),
3. **třídní knihy** v 9. ročníku dokládají, že v loňském školním roce nebylo probráno učivo dějin Československé republiky po 2. světové válce, tedy učivo stanovené RVP ZV, které se týká vzdělávací oblasti *rozdělený a integrující se svět*,
4. ve **školním řádu** v pravidlech pro hodnocení výsledků vzdělávání v části celkové hodnocení žáka na vysvědčení chybí stupeň nehodnocen a jeho specifikace, dále zde nejsou informace týkající se možnosti zákonného zástupce zažádat o přezkoumání výsledků hodnocení z chování nebo z předmětů výchovného zaměření,
5. **rozvrh vyučovacích hodin** ve třídách 2. až 9. ročníku překračuje v některých dnech právně stanovený nejvyšší počet vyučovacích hodin v dopoledním vyučování,
6. v **žakovských knížkách** v českém jazyku je klasifikace ve slohové a komunikační i literární výchově málo četná, na druhém stupni někdy chybí hodnocení výchovných předmětů (např. hudební výchova).

Personální podmínky vytvářejí z hlediska odborné kvalifikace vhodné předpoklady k naplňování vzdělávacího programu. Management aktivně podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP), snaží se zajistit jejich co nejvyšší kvalifikovanost. Ve škole jsou 4 speciální pedagogové, jeden z nich zabezpečuje logopedickou péči. Ostatní učitelé se však málo vzdělávají v metodách a formách, které by zajišťovaly vzdělávací potřeby žáků se SVP. Ve sledovaném období vyučující navštěvovali kurzy zaměřené mj. na *činnostní učení* v matematice, fyzice a českém jazyce, *moderní metody ve výuce* anglického jazyka na prvním stupni, *nebojme se učit jinak*, *kyberšikana*, *alternativní způsoby reedukace* (4 učitelé), *preventisté nebud'te v tom sami*.

Při výuce na prvním stupni pedagogové střídali frontální výuku se samostatnou a skupinovou prací, která však někdy nebyla zvládnutá. Uplatňovali hlavně metodu řízeného rozhovoru, využívali podněty žáků, zařazovali názorné pomůcky a účelnou vstupní i průběžnou motivaci (píseň, časté střídání aktivit, povzbuzení). Někdy však

zvolené vyučovací strategie nebyly časově efektivní. Učitelé se individuálně věnovali prospěchově méně nadaným, ale žákům se SVP práci diferencovali jen výjimečně. Občas také chybělo vhodné začlenění relaxačních a pohybových cvičení. V závěru vyučovacích hodin někteří zhodnotili jejich cíl, prostor pro sebehodnocení a vzájemné hodnocení vytvořili žákům pouze ojedinele. Působení asistentky pedagoga zvyšovalo úspěšnost vzdělávání dvou integrovaných žáků.

Na druhém stupni pedagogové hospitovaných předmětů využívali poznatky osvojené v rámci dalšího vzdělávání jen výjimečně. Většina spoléhala na své dlouholeté zkušenosti s frontální formou výuky, stereotypně střídala základní didaktické metody (monologický výklad nebo řízený rozhovor, společné či samostatné ústní a písemné procvičení učiva), které vedly k pasivitě žáků. Účinné strategie zaměřené na žáky se SVP nebyly uplatněny. Na nízké úrovni bylo zařazování vstupní i průběžné motivace, zpětné vazby, didaktických pomůcek, sebereflexe žáků a jejich vzájemného hodnocení. Pouze někteří uskutečnili závěrečnou rekapitulaci učiva a úvahu nad úspěšností práce třídy i jednotlivců. K efektivitě učení přispívaly názorné pomůcky, sporadicky začleněné mezipředmětové vazby, poutavé vyprávění a promyšlené využití životních zkušeností žáků (zeměpis).

Celkové hodnocení školy

- *Činnost příspěvkové organizace je v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení.*
- *Ředitelka splňuje požadavky stanovené k výkonu řídicí funkce. Personální podmínky vytvářejí dobré předpoklady pro uskutečňování cílů vzdělávacího programu. Plánování a organizování činnosti školy je účelné, rozhodovací pravomoci jsou sladěny s výkonnými kompetencemi. Při vedení pedagogů je nutné více dbát na využívání získaných znalostí z DVPP ve vzdělávacím procesu. Pro zkvalitnění další činnosti organizace je třeba důsledně uplatňovat kontrolní systém.*
- *Poradenské služby nejsou zcela funkční, především na druhém stupni vykazují značné rezervy ve vzdělávání žáků se SVP. Pro zohlednění jejich individuálních vzdělávacích potřeb je nutné respektovat ve výuce odborná doporučení poradenských zařízení a uplatňovat strategie odpovídající možnostem těchto žáků.*
- *Preventivní postupy vytvářejí předpoklady k předcházení vzniku sociálně patologických jevů, podporují zdravý vývoj žáků a pozitivně ovlivňují jejich vzájemné vztahy.*
- *Kvalitativní změny v pojetí vzdělávání jsou limitovány používanými metodami a formami výuky. Výchovné a vzdělávací strategie užití učiteli na druhém stupni zatím málo přispívají k rozvoji všech žákovských kompetencí deklarovaných v ŠVP. Je zapotřebí zvýšit četnost kooperativních forem výuky, efektivně začleňovat vnitřní diferenciaci a individualizaci vzdělávání, zpětnou vazbu, sebereflexi žáků i jejich vzájemné hodnocení.*
- *Pedagogičtí pracovníci pravidelně sledují výsledky vzdělávání žáků interní evaluací. Větší pozornost je třeba věnovat úspěšnosti přechodu žáků z prvního na druhý stupeň základní školy.*

Pro účinný chod organizace, který musí být v souladu s právními předpisy, je třeba odstranit dílčí nedostatky:

- *při vzdělávání žáků se ŠVP škola musí respektovat § 16 odst. 6 školského zákona,*
- *výchovná poradkyně v písemných záznamech o rozsahu a obsahu svých činností musí mít navržená a realizovaná opatření; tento požadavek je dán přílohou č. 3 k vyhlášce č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů,*
- *ŠVP musí být vypracovaný podle struktury RVP ZV,*
- *školní řád musí být v souladu s § 52 odst. 4, 5 a 6 školského zákona,*
- *rozvrh vyučovacích hodin musí být u všech žáků v souladu s § 1 odst. 3 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů,*
- *třídní knihy musí být vedeny v souladu s § 28 odst. 1 písm. f) školského zákona a poskytované vzdělávání v dějepisu v 9. ročníku musí být v souladu s RVP ZV a se ŠVP,*
- *výroční zpráva o činnosti školy musí být zpracovaná v souladu s § 7 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění pozdějšího předpisu.*

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona ve lhůtě do 14 dnů požaduje zaslání oznámení o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků. Oznámení zašlete na adresu Česká školní inspekce, Arabská 683, 160 66 Praha 6.

Poučení

Podle § 174 odst. 14 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Arabská 683, 160 66 Praha 6, eventuálně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu posta@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole, které se týká, a v Pražském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Praze dne 25. ledna 2012

(razítko)

PaedDr. Jana Křest'ánová, školní inspektorka

J. Křest'ánová, v. r.

Mgr. Jana Pocová, školní inspektorka

J. Pocová, v. r.

Mgr. Jiří Wagner, školní inspektor

J. Wagner, v. r.

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Praze dne 22. 2. 2012

(razítko)

PhDr. Lenka Matoušková, ředitelka školy

L. Matoušková, v. r.

Připomínky ředitelky školy

Datum: --

Připomínky nebyly podány.